

บทที่ ๘

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ในการถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอาศัยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน ทฤษฎีเน้นที่ตัวสาร แนวคิดในเรื่องสัญชาตญาณ และแนวคิดเรื่องค่านิยมทางวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการศึกษา เนื้อหาของการวิจัยนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน คือ ปัจจัยด้านผู้ส่งสารที่มีผลต่อละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" การวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีถึงแนวคิดต่างๆที่สะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย และการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของละครโทรทัศน์ชุดนี้ ตามทรรศนะของผู้รับสาร

ปัจจัยของละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ในด้านผู้ส่งสาร คือ ทมยันตี คัลยา และไพรัช สัจวรวิบุตร มีอิทธิพลอย่างมากต่อตัวบทละครโทรทัศน์ชุดนี้ กล่าวคือ ทมยันตีผู้เป็นเจ้าของบทประพันธ์เรื่อง "คู่กรรม" เป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในแง่ของเนื้อหาส่วนใหญ่ของละคร เนื่องจากเมื่อ "คู่กรรม" ถูกนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ในครั้งนี้ เนื้อหาของ "คู่กรรม" ส่วนใหญ่มิได้ถูกเปลี่ยนแปลงไป การที่ทมยันตีประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้ขึ้นนั้น มาจากสาเหตุสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ความคิดที่ว่าทหารญี่ปุ่นในกองทัพญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีใจคนเลวหรือโหดร้ายทั้งหมด

๒. การรับรู้ถึงสงครามในสองแง่มุมทั้งร้ายและดี แง่ร้ายคือความโหดเหี้ยมและความสูญเสีย ส่วนแง่ดีคือ เกียรติยศและความเป็นลูกผู้ชาย

๓. ความต้องการนำเสนอแนวคิดว่า มโนธรรมและความรักจะเป็นสิ่งที่ลดความเลวร้ายของสงครามลง และทำให้สงครามเป็นหน้าที่ของลูกผู้ชาย

ส่วนข้อมูลในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้มาจากประสบการณ์และความประทับใจจากชีวิตในวัยเด็กของเธอในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ และจากคำบอกเล่าของผู้ที่เคยผ่านการสู้รบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ มาก่อน

ส่วนคัลยา ศุขะนิวัตต์ มีส่วนอย่างมากเช่นกันในขั้นตอนแรกของการทำให้ตัวหนังสือในนวนิยายเรื่อง "คุกรรม" พร้อมทั้งเป็นภาพที่โลดแล่นมีชีวิตบนจอโทรทัศน์ กล่าวคือเป็นผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ชุดนี้ โดยการที่คัลยาได้พยายามที่จะคงเนื้อหาเดิมของละครโทรทัศน์ให้ครบถ้วนให้มากที่สุด แต่ขณะเดียวกันก็ทำการเสริมแต่งเนื้อหาบางประการ เช่น เรื่องเกี่ยวกับระบอบการกินหมาก เป็นต้น เพิ่มบทบาทและสร้างตัวละครประกอบหลายๆตัวในเรื่อง เช่น เพิ่มบทบาทของยายเมี้ยน หมอโยชิ หมอทาเคดะ และสร้างตัวละคร อย่างเช่น อิตาชิ ซึ่งเป็นทหารรับใช้ของโกโบริ เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มฉากและบทสนทนา ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะกับการถ่ายทอดผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเนื้อหาในส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นนี้ได้ทำให้ละครโทรทัศน์ชุด "คุกรรม" มีสีสันมากขึ้น และยังเป็นส่วนที่สื่อความหมายเพิ่มเติมแก่ผู้ชมละครโทรทัศน์ชุดนี้อีกด้วย

สำหรับผู้ที่มีส่วนอย่างเต็มที่ในการสร้าง "คุกรรม" ให้ออกมาเป็นภาพตามเนื้อหาของบทประพันธ์และบทละครโทรทัศน์ก็คือ ไพรซ์ สังกวริบุตร ซึ่งเป็นผู้กำกับการแสดง เป็นผู้มีส่วนอย่างมากในการเลือกและสร้างฉากให้กับละครชุดนี้ และเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อท่าทางการแสดงออก การพูดจา และการกระทำของตัวละครในเรื่องทั้งหมด

ในส่วนที่สอง คือ การวิเคราะห์ตัวบทละครโทรทัศน์ชุดนี้ พบว่าละครโทรทัศน์ชุด "คุกรรม" ได้ถ่ายทอดแนวคิดซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทยรวม ๖ แนวคิดด้วยกัน คือ

๑. แนวคิดในเรื่องความรัก
๒. แนวคิดในเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว
๓. แนวคิดในเรื่องบทบาททางสังคมตามลักษณะทางเพศ
๔. แนวคิดในเรื่องการดำรงชีวิต
๕. แนวคิดในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน
๖. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อ

แนวคิดที่ได้รับการนำเสนอมากที่สุด คือ แนวคิดในเรื่องความรักซึ่งเป็น

แกนหลักของละครโทรทัศน์ชุดนี้ แนวคิดที่ได้รับการนำเสนอรองลงมาก็คือ แนวคิดในเรื่องบทบาททางสังคมตามลักษณะทางเพศ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาและความเชื่อ แนวคิดในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน แนวคิดในเรื่อง การดำรงชีวิต และแนวคิดในเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว

แนวคิดในเรื่องความรักซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากละครโทรทัศน์ชุดนี้ มีทั้งสิ้น ๔ แนวคิดย่อย คือ ความรักภายในครอบครัว ความรักระหว่าง ชายหญิง ความรักระหว่างเพื่อน ความรักชาติ แนวคิดย่อยในเรื่องความรักสามแนวคิดแรก ได้รับการนำเสนอออกมาเป็นภาพในอุดมคติ เป็นภาพใน ส่วนดีเพียงด้านเดียว กล่าวคือ ความรักของแม่และความรักระหว่างชาย หญิงเป็นความรักที่มีแต่ความเลี้ยสละและเป็นรักแท้ ส่วนความรักระหว่าง เพื่อนเป็นความรักที่เต็มไปด้วยความเป็นห่วงเป็นใยและหวังดีอย่างแท้จริง สำหรับความรักชาตินั้น เป็นการสะท้อนความรักชาติแบบไทยๆ คือ ไม่สุดขั้ว แต่เป็นความรักชาติที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว และความดีความชั่วเฉพาะ บุคคลประกอบด้วย แม้แต่ตัวละครที่ถูกกำหนดให้เป็นทหารญี่ปุ่น เช่น โกโบริ หมอโยชิ หมอทาเคดะ เป็นต้น แท้จริงแล้วไม่ใช่ญี่ปุ่น แต่เป็นตัวละครแบบ ไทยที่คนไทยนำเสนอต่อประชาชนในสังคมไทย ดังนั้นตัวละครเหล่านี้จึงมิได้ เป็นตัวละครที่แสดงความรักชาติอย่างคนญี่ปุ่น แต่เป็นตัวละครซึ่งสะท้อนความ รักชาติออกมาในรูปที่ไม่รุนแรง เป็นความรักชาติแบบไทยเช่นเดียวกับตัว ละครอื่นๆ

ส่วนแนวคิดในเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัวซึ่งละครโทรทัศน์ ชุดนี้ถ่ายทอดก็คือ แนวคิดที่ว่าผู้ชายควรจะเป็นผู้รับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว มิฉะนั้นจะนำความเศร้าโศกและปัญหาไปสู่ครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามผู้ หญิงก็ควรสามารถเข้ารับผิดชอบต่อครอบครัวได้โดยลำพัง ในกรณีที่ผู้ชาย ละทิ้งหน้าที่ของตน

แนวคิดในเรื่องบทบาททางสังคมตามลักษณะทางเพศ ตัวละครชาย ในละครโทรทัศน์ชุดนี้ได้รับการนำเสนอในลักษณะที่มีความแข็งแกร่ง เข้มแข็ง อดทน แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความนุ่มนวลอ่อนโยนและเข้าช่วยเหลืองานในบ้าน ส่วนตัวละครหญิงได้รับการนำเสนอให้มีลักษณะที่เข้มแข็ง อดทนเช่นเดียวกัน เมื่อถึงคราวจำเป็น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเห็นว่าผู้หญิงควรมีความนุ่มนวล อ่อนโยนอยู่ด้วย นอกจากนี้ผู้หญิงยังถูกกำหนดให้เป็นผู้ที่ต้องดูแลงานในบ้าน และปรนนิบัติสามี และต้องเป็นผู้ที่ควรระมัดระวังในการคบหากับผู้ชายด้วย เนื่องจากคำครหาจะตกอยู่ที่ผู้หญิง เพียงฝ่ายเดียว

แนวคิดในเรื่องการดำรงชีวิตนั้น อยู่ในรูปของการดำรงชีวิตแบบสังคมชนบท คือ เป็นการดำรงชีวิตแบบอาศัยพึ่งพากัน เอื้อเพื่อต่อกัน และแบบที่ให้ความสำคัญกับเรื่องที่อยู่รอบตัว ในรูปการนิเทศ สนใจเรื่องชาวบ้าน

ส่วนแนวคิดในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน เป็นการสะท้อนภาพสังคมในเรื่องระบบอาวุโส คือ ให้ความสำคัญกับผู้ที่มีอายุ และเรื่องของอำนาจ

สำหรับแนวคิดสุดท้าย คือ แนวคิดที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ ละครโทรทัศน์ชุดนี้ ถ่ายทอดแนวคิดที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น เรื่องของบุญกรรม บุญคุณ อนิจจัง และที่เกี่ยวกับลัทธิ Animism เช่น ความเชื่อในเรื่องวิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และโชคลาง

ในส่วนสุดท้าย คือ การวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ตามความเห็นของผู้รับสาร ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลมาจากบทวิจารณ์ บทความ การอภิปราย และการสัมภาษณ์นักวิจารณ์อีก ๔ ท่าน พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ ๖ ประการ คือ

๑. ความดังของบทประพันธ์
๒. ลำนวนภาษาที่กินใจ ให้อารมณ์สะเทือนใจ เช่น ในบทสนทนา
๓. เนื้อเรื่อง
๔. ตัวละคร ที่ผู้ชมชื่นชอบ
๕. ดารานักแสดงที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของประชาชน
๖. การสร้างและถ่ายทำละครอย่างประณีตและคำนึงถึงรายละเอียดเพื่อความสมจริง

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่า ละครโทรทัศน์ซึ่งคนทั่วไปคิดว่า เป็นเพียงสื่อเพื่อความบันเทิงนั้น มิได้ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงแก่ประชาชนเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำหน้าที่สำคัญ คือ เป็นสื่อถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมให้แก่สมาชิกในสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตามการวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่บางประการ คือ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" เพียงชุดเดียวเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่สามารถให้ภาพโดยรวมของค่านิยมและความเชื่อที่ได้รับการถ่ายทอดจากละครโทรทัศน์ในปัจจุบันทั้งหมดได้ นอกจากนี้ข้อมูลในส่วนของผู้ส่งสาร ผู้วิจัยไม่ได้ทำการสัมภาษณ์ ทมยันตี และ ไพรัช สังวริ-

บุตรโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" เป็นละครที่ได้รับความนิยมอย่างมาก จึงมีผู้สัมภาษณ์ผู้ส่งสารทั้งสองท่านไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งในนิตยสารและการอภิปรายที่จัดขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์เหล่านี้เพียงพอที่จะตอบคำถามในการวิจัยครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยจึงอาศัยรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูมิเหล่านี้เป็นสำคัญ

ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาสื่อมวลชนในด้านต่างๆต่อไป ก็คือ การศึกษาถึงผลของละครโทรทัศน์ชุดต่างๆ รวมทั้ง "คู่กรรม" ถ้ามีการนำมาสร้างใหม่อีกครั้ง ว่ามีผลกระทบต่อผู้รับสารหรือผู้ชมละครโทรทัศน์อย่างไร การศึกษาถึงการถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของละครโทรทัศน์ชุดต่างๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงความเชื่อและค่านิยมโดยรวมที่ละครโทรทัศน์ไทยสื่อแก่ผู้ชม นอกจากนี้การศึกษาถึง "คู่กรรม" ที่เคยเป็นละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ครั้งก่อนๆที่ผ่านมา เปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาไว้ในครั้งนี้ ก็จะช่วยให้ทราบถึงความเชื่อและค่านิยมต่างๆที่สืบทอดผ่านทาง "คู่กรรม" ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดการศึกษาถึงละครโทรทัศน์ในแง่มุมอื่นๆ ก็ยังเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่ความสนใจและการศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย